

EXPOSICIÓNS GUIADAS EN COLABORACIÓN COA FUNDACIÓN CAIXA GALICIA

Durante o ano 2009, a Asociación Cultural Arumes do Corgo asistiu no Centro Sociocultural Fundación Caixa Galicia de Lugo a unha serie de exposicións guiadas, que resultaron de gran interese para a maioría dos asociados.

Este tipo de actividade comezou o xoves, 15 de xaneiro, ás 19:30 h, coa exposición fotográfica "**Gabriele Basílico. Intercity**", síntese do traballo que o artista desenvolveu durante os últimos sete anos, facendo énfase na serie que o autor adica á cidade de Moscova. Esta mostra reflicte o interese do arquitecto Gabriele Basílico polas paisaxes urbanas, en especial as periferias ou "zonas fronteirizas, dando conta da súa continua transformación e do seu crecemento imperfecto.

A segunda actividade na citada Fundación, realizámola o mércores, 8 de abril, ás 18:00 h. Esta vez a visita guiada foi á exposición "**Miradas: Galicia ata 1975**". Foi un percorrido pola historia de Galicia a través dos autores que a retrataron: Villamil, Murguía, Luguís, Picasso, Castelao ou Laxeiro, entre outros. Esta mostra dos fondos da Colección Caixa Galicia relátanos o desenvolvemento da arte galega contemporánea ao longo de máis dun século de historia.

Continuamos en agosto, o mércores 5, ás 20:00 h, coa exposición "**Ruth Matilda Anderson. Unha Mirada de Antano**", mostra que, dende o 19 de xuño e ata o 13 de setembro, se exhibiu na Sede da Fundación Caixa Galicia de Lugo. Ruth Matilda Anderson, fotógrafa americana, estivo a percorrer Galicia nos anos 20, recompilando miles de imaxes

acerca do modo de vida, costumes e paisaxes do país galego. Hoxe conservamos o seu traballo como o maior arquivo fotográfico da Galiza da época, de gran valor pola cantidade de información que nos achega.

Xa como remate do ano 2009 na realización destas actividades, o mércores, 25 de novembro, ás 20:00 h, asistimos á exposición "**Os pintores de Artal. Pintura española do Museo da Habana**" que reuniu vinte óleos de artistas que no seu momento participaron nos *Salóns de Artal* en Arxentina e que actualmente pertencen ao Museo de Belas Artes da Habana. A exposición complétase coa curiosa achega de case trinta paletas, utilizadas polos pintores para mesturar as cores, ilustradas minuciosamente polos propios artistas. Esta obra sae por primeira vez da illa e chega a Galiza para amosar o movemento da pintura española entre os séculos XIX e XX en Hispanoamérica.

Agardamos dende a Asociación Cultural Arumes do Corgo poder seguir a realizar estas actividades en colaboración coa Fundación Caixa Galicia nos vindeiros meses de 2010.

CELEBRACIÓN DO ENTROIDO

A Asociación Cultural Arumes do Corgo celebrou no mes de febreiro o **entroido** cun xantar de confraternización. O luns, 23 de febreiro de 2009, degustamos un cocido no restaurante "Playa" de Gomeán, ao que asistimos uns corenta socios/as. Despois decidimos prolongar a xornada "**correndo o entroido**" por varias aldeas do Corgo: Alfonxe, Adai, Pedrafita... rematando a xornada ben entrada a noite co propósito de repetilo para o próximo ano, e poder gozar doutro día de convivencia e divertimento.

EXCURSIÓNS

MAZO DE SANTA COMBA E O COUREL

O conxunto de excursións culturais de Arumes comezou cun km 0 en colaboración coa Deputación de Lugo, o martes, 21 de abril. Despois da recepción no **Pazo de San Marcos**, o noso seguinte destino foi o **Mazo de Santa Comba**, situado á beira do río Chamoso e moi vinculado á economía corguesa. O mazo comprende varias edificacións que actualmente están restauradas e transformadas en museo etnográfico con cafetería-restaurante.

Fixemos unha visita guiada ao conxunto do mazo formado por un muiño, mazo, serradoiro e pedra de afiar. Puidemos ver que estas edificacións aínda conservan gran parte dos seus elementos orixinais así como a súa cuidada integración no bosque autóctono que ten ao seu arredor.

Despois dirixímonos a **Seoane do Courel**, onde degustamos os produtos típicos da zona co fin de coller folgos para a tarde. Para rematar a xornada, realizamos unha ruta de sendeirismo de case tres horas de duración a través dunha das máis fermosas fragas da Galiza, a **Devesa da Rogueira**.

REDES (ARES)

O sábado, 30 de maio, realizouse a segunda excursión da tempada. Contou cunha ruta de sendeirismo, en colaboración coas Asociacións Culturais "Amigos do Patrimonio de Castroverde", "Arcas de Sarria" e a "Agrupación Instructiva de Caamouco", pola costa Aresán.

O percorrido, de 15 km de lonxitude, tivo o seu punto álxido na visita ao **Mosteiro de Santa Catarina**, do século XIV e levantado por Fernán Pérez de Andrade, onde a

entidade anfitriona nos agasallou cun pequeno ágape de avituallamento.

Coa visita dos restos das **baterías de artillería** e despois de admirar as fermosas vistas sobre a ría, foi esmorecendo a mañá. Despois de xantar (preto de 200 persoas), Ernesto Naveiras, presidente da Agrupación Instructiva de Caamouco guiounos pola acolledora vila de **Redes**, onde poidemos observar un dos conxuntos de arquitectura popular mariñeira mellor conservados da costa galega.

ALLARIZ-CELANOVA

O sábado, 7 de novembro, a Asociación Cultural Arumes do Corgo organizou unha saída cultural por terras de Celanova e Allariz (Ourense).

A primeira parada foi na Vila de **Celanova**, onde visitamos o seu casco histórico centrándonos no Mosteiro beneditino de San Salvador, que constitúe un dos máis fermosos exemplares do barroco galego. Unha guía especializada acompañounos polo seu interior, onde puidemos contemplar o seu altar maior, os ricos retablos barrocos, a cadeirado do coro, o trascoro e o claustro das procesións, para despois pasar ao xardin onde se atopa o oratorio mozárabe de San

Miguel, cuxa estrutura e construción están casi intactas dende a súa edificación cara o ano 936.

Ao mediodía trasladámonos á Vila de **Allariz**, onde despois de dar conta do xantar nun restaurante da vila, dispuxemos a facer unha visita a esta acolledora vila-museo que foi declarada Conxunto Histórico-Artístico Nacional en 1971, facendo xustiza ao rico legado arquitectónico e cultural presente no seu casco histórico que ofrece un bo estado de conservación. Puidemos ver varios monumentos civís, militares, relixiosos, pazos blasonados, casas señoriais e rúas de trazado medieval, ademais do conxunto do parque etnográfico do río Arnoia (Museo do Coiro, do Tecido, do Xoguete, Muíño do Burato etc.), e logo facer un percorrido polo paseo a carón do río Arnoia, onde tamén queda reflectido o rico patrimonio natural que ten esta vila.

Ademais tivemos a sorte de que coincidira a nosa viaxe coa "**Feira de Outono** de Allariz", para poder ver e degustar os produtos desta fermosa terra.

CENTRO DE ARTESANÍA E DESEÑO E RIBEIRA SACRA

Para rematar o ano, o Centro de Estudos do Corgo en colaboración coa Asociación Cultural Arumes do Corgo e a Deputación de Lugo, organizou a última saída cultural o martes, 1 de decembro. Despois da recepción no salón de actos da Deputación de Lugo, dirixímonos ao **Centro de Artesanía e Deseño** de Lugo, para ver a exposición permanente de instrumentos musicais, que reflicte con rigor a historia da música en Lugo. Conta cunha interesante colección de instrumentos, especialmente galegos (zanfonas, gaitas, pandeiretas, artas, etc.), aínda que posúe tamén exemplares de distintos lugares do mundo.

Aquí pódense contemplar tamén réplicas dos instrumentos que figuran no Pórtico da Gloria da Catedral de Santiago de Compostela. Outra das exposicións que puidemos contemplar é a de traxes galegos, interesante colección dos distintos tecidos e abalorios que se utilizaban.

A continuación, dirixímonos á Ribeira Sacra, e en concreto a **Doade** para xantar nun establecemento da zona, e despois dirixirnos á localidade de **Proendos** (Sober) onde visitamos a súa igrexa de estilo románico rural galego datado no século XII, do que só se conservan algúns restos na súa ábside. Tamén tivemos a posibilidade de contemplar as pinturas murais do seu altar maior, datadas do século XVI. Á saída da igrexa, e moi preto de alí, achegámonos ata un dos moitos petróglifos existentes nesa zona, emprazado nunha finca particular.

Logo dirixímonos a unha **adega** acollida a D.O. Ribeira Sacra das moitas existentes en Sober, co fin de degustar o seu viño e os seus licores.

Para rematar, achegámonos ata a parroquia de Pinol para visitar o Miradoiro sobre os **Canóns do Sil** e o Santuario de Nosa Señora de **Cadeiras**. Trátase dun edificio sinxelo do barroco galego do século XVII, que aínda ten sen rematar unha das súas torres da fachada principal. O santuario está rodeado dunha interesante área recreativa.

RUTA DE SENDEIRISMO ENTRE CARRACEDO E ANSEÁN CON HOMENAXE E OFRENDA FLORAL A RAMÓN PIÑEIRO E XANTAR DE CONFRATERNIZACIÓN EN ANSEÁN

O domingo, día 3 de maio, a Asociación Cultural Arumes do Corgo realizou unha ruta de sendeirismo polo **Camiño Real** entre os concellos de Láncara e O Corgo. A actividade pretendía conxugar obxectivos lúdicos e

culturais coa homenaxe a **Ramón Piñeiro**, a quen se lle dedicou no 2009 o Día das Letras Galegas.

No percorrido estivemos acompañados por algunhas persoas da Asociación Cultural Val de Láncara e da Asociación de Veciños de Anseán.

Os participantes concentráronse na antiga Casa do Concello de Láncara, en Carracedo. Alí realizouse unha ofrenda floral diante do busto do intelectual e todos continuamos cara á **Ponte de Carracedo**, inicio da ruta.

Xa na ponte, deuse unha breve explicación sobre o trazado do Camiño Real que entra en Láncara polo Furco, pasa polos lugares de Casablanca e Estaladoiro, toma dirección á Armada, atravesa o Monte da Medorra e o de Trandeira ata chegar a Galegos, pasa o río Armiela e despois de ascender o Monte de Leirado descende cara ao Val do Neira. Atravesa despois o centro de Sta. Mª da Lama e chega á Ponte de Carracedo, unha fermosa ponte medieval, recentemente restaurada. O uso da ponte era frecuente no século XVIII, como punto de encontro do correo procedente de Sarria, Monforte e Ourense co resto de Galicia para, dende alí, ser enviado á corte de Castela.

Unha vez atravesada a ponte medieval, o Camiño segue augas abaixo do río Neira, pola súa marxe dereita, atravesando por

fermosas paraxes de vexetación abundante e pradaría sempre verde.

Continuando a nosa viaxe, despois de pasar A Corveira (alí hai un muiño que pertenceu ao Mosteiro de Samos), chegamos ao lugar de Neira de Rapados, onde encontramos á nosa dereita un singular pazo e, a pouca distancia deste, atopámonos a "Casa das Agrolazas", chamada así por ter unha gran extensión de terreo ao seu redor. Aquí iniciamos un longo e demorado ascenso en dirección a S. Pedro de Bande, atravesando unha paisaxe na que afloran numerosas penas graníticas.

Entra o camiño no concello de O Corgo pasado o Monte de Casanova e inmediatamente chega ás beiras do río Tórdea, que é atravesado por unha pequena pero airosa ponte, coñecida como **Ponte de Lago** e reflexada no mapa de Fontán.

Dende a Ponte de Lago iniciamos o último tramo da ruta pasando por Marei e A Torre, ata chegar á igrexa de **Anseán**, no lugar do Corral.

Na casa rectoral, a carón da igrexa, na que había unha exposición sobre os traballos do liño, celebramos un xantar de confraternidade.

Todos os participantes foron agasallados cun díptico explicativo da ruta e do patrimonio artístico que fomos visitando ao longo da mesma.

Como homenaxe a Láncara, o presidente de Arumes compuxo as seguintes coplas relacionadas coa ruta:

Camiñando a carón do Neira (Xurxo Rodríguez Lozano)

Veñen os mozos á feira,
de Vilaleo e Toirán,
cantando entre carballeiras
polo Camiño Real.

E, ao pasar As Agrolazas,
no muiño da Corveira,
vanse rindo coas rapazas
a carón do río Neira.

O repenicar da auga
vai trezando unha muiñeira
que deixa notas de gaita
no pentagrama das leiras.

A ponte de Carracedo,
desafiando a corrente,
garda na pedra os segredos
que lle confían as xentes.

Entre regatos e prados,
polo camiño dos Vaos,
aparecen os tellados
do pazo dos Churruchaos.

En sabas verdes de veiga,
Láncara dorme no val,
como unha pombiña meiga
no niño do seu pombal.

III XORNADAS DE OFICIOS ARTESANAIS: A OLERÍA

Os días 31 de xullo, 1 e 2 de agosto celebráronse no Centro Sociocultural do Corgo as III Xornadas de Oficios Artesanais. En anos anteriores, os traballos do liño e a cestería foron os temas escollidos. Desta vez tocoulle á **olería**.

Durante eses días, os socios/as de Arumes atenderon o local en horario de mañá e tarde para que os visitantes tivesen a atención debida.

ACTIVIDADES REALIZADAS:

- Montaxe dunha **exposición** que contou cunha variada colección de pezas de cerámica tradicional galega (máis de 300) e doutros lugares, materiais diversos (arxilas...), ferramentas utilizadas polos oleiros e pezas singulares. Practicamente a totalidade das pezas foron cedidas polo ceramista do Corgo e membro da Xunta Directiva da Asociación Manuel Fernández López (**Lolo de Anseán**).
- Demostracións en vivo** a cargo dos artesanos **Pepa de Bonxe** e **Tomás de Gundivós**.
- Obradoiro** lúdico para rapaces e rapazas, que puideron traballar no torno e facer sinxelas pezas.
- Paneis explicativos dos diferentes procesos do traballo do barro (amasado, modelado, torno, engobes, vidrados, cocción...)
- Proxeccións audiovisuais relacionadas co tema da exposición.
- Outros: carteis, trípticos explicativos, cantigas relacionadas cos oleiros...

O público asistente tivo a ocasión de visitar a exposición, coas pezas agrupadas polo seu lugar de procedencia e debidamente etiquetadas, ver proxeccións audiovisuais, observar o traballo dos artesáns e levar para a súa casa trípticos que se editaron para a ocasión.

Os **trípticos** contaban cun LIMIAR que explicaba a evolución da cerámica a partir dos restos atopados no período neolítico e as novas técnicas aportadas polos romanos (roda de oleiro e os fornos), así como a transmisión ao longo da historia das formas e técnicas que sobreviven nos oleiros galegos da actualidade.

Outro apartado estaba ocupado pola **IMPORTANCIA DA OLERÍA UTILITARIA** (necesidades da vida rural que van aparecendo ao longo dos séculos e que os oleiros van resolvendo para facer pezas prácticas, comercio que se establece ao redor da olería e tipos de pezas máis significativas: olas para auga, olas do sulfato, sellas, cazolas, almorceiras, cuncas, pratos, chocolateiras, meleiras, barreñóns para a zorza ou para lavar a roupa, botixos, xarras, ámboas para o viño, para gardar sementes ou aceite; e tamén alcuzas, cacheleiras, viradeiras, potes...).

Tamén se relacionaban as aldeas oleiras de Galiza, que tiveron moita importancia nos séculos XVIII e XIX, e das que había moitas pezas na exposición.

ALDEAS OLEIRAS EN GALIZA

1. LUGO
  - ❖ Terra Cha (Contorna de Outeiro de Rei): **Bonxe**, Silvarrei, Tirimol, Gaioso.
  - ❖ **Gundivós** (Sober)
  - ❖ Mondoñedo.
  - ❖ Samos (extinguida)
2. A CORUÑA
  - ❖ **Buño**.
3. OURENSE
  - ❖ **Niñodagua**
  - ❖ Tioira (extinguida)
  - ❖ Loñoá das olas (extinguida)
  - ❖ Lobios, Santomé e Ramirás (extinguida)
  - ❖ Portomourisco-O Seixo (extinguida). Só traballaban as mulleres.
  - ❖ Rubiá (extinguida)
4. PONTEVEDRA
  - ❖ Bamio.
  - ❖ A Garda.

Por último, outro apartado estaba adicado ás diferentes **FASES DO TRABALLO OLEIRO: extracción do barro, mazado, peneirado, amasado, torneado, obtención da peza, secado, biscoitado,**

vidrado, cocción, acabado das pezas e comercialización.

CLUB DE LECTURA

Na Asemblea Xeral Ordinaria do 28 de marzo de 2009 aprobouse a creación dun Club de Lectura no seo da Asociación Cultural Arumes do Corgo. A idea inicial do Club é a lectura individualizada, con posterior encontro co autor, cunha periodicidade semestral. Para a adquisición do libro para a lectura os interesados teñen as seguintes posibilidades:

- Servizo de préstamo da biblioteca da Asociación (só para socios).
- Compra do libro a través da Asociación (pódense conseguir descontos ao mercar máis exemplares).
- E, por suposto, a compra do libro de forma individual.

PRIMEIRO LIBRO

Inauguramos o Club coa lectura da obra **Limpeza de sangue** do autor **Rubén Ruibal** (editorial Xerais). Ruibal, socio da Asociación Cultural Arumes do Corgo (e verdadeiro promotor da actividade), recibiu con esta obra o premio Álvaro Cunqueiro no ano 2005 e o Premio Nacional de Literatura Dramática no 2007.

O encontro co autor (aberto a todos os públicos) realizouse, o xoves, 27 agosto de 2009, ás 21:00 h, no centro sociocultural do Corgo. Despois dunha breve presentación (do autor e do libro) e entrevista persoal para coñecer mellor o autor do primeiro libro do club de lectura, os asistentes tiveron a oportunidade de preguntar e comentar todas aquelas dúbidas, inquedanzas e sensacións que lles provocara a obra lida.

SEGUNDO LIBRO

Dado o gran éxito do Club de lectura do primeiro semestre, a A.C. Arumes do Corgo enfrontou con gran ilusión a segunda edición. O libro escollido foi ***Cando petan na porta pola noite*** de **Xabier P. Docampo** (Premio Nacional de Literatura Infantil).

O encontro co autor celebrouse o sábado, 12 de decembro de 2009, ás 19:00 horas, tamén no Centro Sociocultural do Corgo. Desenvolveuse esta actividade seguindo o guión da primeira, é dicir, presentación do autor e do libro, coa intención que os lectores/as os coñecesen mellor. De seguido, iniciouse un coloquio entre os asistentes e dito autor, tanto sobre o libro en cuestión, como sobre a súa enorme obra literaria.

A experiencia do Club está sendo moi interesante e enriquecedora, e neste momento xa estamos co 3º libro, ***Ás de Bolboreta*** de **Rosa Aneiros** (1º semestre do 2010).

I CARREIRA POPULAR "ARUMES DO CORGO"

Aínda que a participación dos máis novos foi aceptábel no resto de actividades citadas (sobre todo no Certame Literario) hai unha franxa de idade entre os 12 e os 18 anos que non soe participar na vida cultural do concello. É por iso que se xustifica unha

actividade de índole deportiva para chegar a este sector xuvenil.

A maiores, o concello do Corgo non dispón dunha oferta deportiva variada, centrándose todos os esforzos no fútbol (dous equipos federados na Rexional) e no fútbol sala (varios equipos que participan nunha liga local).

Co atletismo conxugamos os dous obxectivos antes mencionados, chegar á xente nova e abrir o abano da oferta deportiva do concello cunha actividade que naceu coa idea de perpetuarse no calendario deportivo e de chegar tanto aos atletas profesionais como a todos os afeccionados en xeral.

Na actualidade, Galiza dispón dunha serie de carreiras populares que cobren o calendario anual sendo moi poucas as celebradas na provincia de Lugo. Agás a "Ferreirúa" da Pobra de Brollón e as xa populares "Corre con Nós" e "Rábade", o resto das iniciativas afloraron nos últimos tempos.

A maiores O Corgo posúe un contorno privilexiado para celebrar carreiras pedestres xa que posúe unha vasta rede de estradas asfaltadas, unha superficie practicamente chá, bos accesos por estrada e boas instalacións deportivas co fin de ser usadas como vestiarios e zona de duchas.

Categorías, distancias e horarios

CATEGORÍA	ANO DE NAC.	HORA	DISTANCIA	DORSAIS
Prebenxamin (H/M)	2002 e posteriores	10:30 h	320 m	1001-1100
Benxamin (H/M)	2000-2001	10:30 h	320 m	1101-1200
Alevín (H/M)	1998-1999	10:40 h	1200 m	1201-1300
Infantil (H/M)	1996-1997	10:55 h	1800 m	1301-1400
Cadete (H/M)	1994-1995	11:15 h	3550 m	1401-1500
Xuvenil (H/M)	1992-1993	11:15 h	3550 m	1501-1600
Lúniór (H/M)	1990-1991	11:45 h	5000 m	1-1000
Promesa (H/M)	1987-1989	11:45 h	5000 m	
Senior (H/M)	1975-1986	11:45 h	5000 m	
Veteranos 1 (H/M)	1965-1974	11:45 h	5000 m	
Veteranos 2 (H/M)	1955-1964	11:45 h	5000 m	
Veteranos 3 (H/M)	1954 e anteriores	11:45 h	5000 m	

Con todos estes condicionantes nace a **I Carreira Popular Arumes do Corgo**, celebrada o domingo, 23 de agosto de 2009 pola mañá.

Premios

- Prebenxamín e benxamín: trofeo para o primeiro de cada categoría, medalla especial para o segundo clasificado (diferenciando homes e mulleres) e medallas para o resto de participantes. Camisetas para todos.
- Alevín, infantil, cadete e xuvenil: trofeo para o primeiro e medallas para o segundo e terceiro de cada categoría (diferenciando homes e mulleres). Camisetas para todos.
- Iúnior, promesa, senior e veteranos: trofeo para o primeiro e medallas para o segundo e terceiro de cada categoría (diferenciando homes e mulleres). Camisetas para os 150 primeiros.
- Carreira absoluta (5000 m):
  - Primeiro: 100 €
  - Segundo: 75 €
  - Terceiro: 50 €
 Diferenciáronse homes e mulleres.
- Entregouse unha medalla ao primeiro home e á primeira muller de cada categoría empadroados no concello do Corgo.
- Entregouse un trofeo ao participante máis novo e ao de máis idade

A entrega de premios realizouse en fronte do CEIP do Corgo. A participación rondou os 150 atletas, 100 persoas de público e 50 persoas na organización.

IV XORNADAS SOBRE PATRIMONIO: "AS CASAS GRANDES DO CORGO"

As Xornadas de Patrimonio son a actividade anual con máis edicións das que se organizan dende a fundación da Asociación. Como o seu propio nome indica intentan varrer o patrimonio dende unha perspectiva corguesa cunha mesma estrutura organizativa. Nas edicións anteriores tratáronse os seguintes temas:

- ✓ I Xornadas sobre Patrimonio: A Vía Romana XIX-XX
- ✓ II Xornadas sobre Patrimonio: O Corgo na Ruta Xacobeá
- ✓ III Xornadas sobre Patrimonio: A riqueza fluvial nas Terras de Chamoso

Nestas cuartas Xornadas o fío temático foi o patrimonio material e en concreto o arquitectónico, levando como lema: AS CASAS GRANDES DO CORGO. Celebráronse na primeira fin de semana de setembro (días 5 e 6), co seguinte programa de actividades:

SÁBADO, DÍA 5 DE SETEMBRO DE 2009

MAÑÁ:

Ruta do Pazo do Corgo (circular):

- Saída: Casa do concello do Corgo ás 10:30 h
- Chegada (aproximada): Casa do concello do Corgo ás 13:00 h
- Lonxitude: 9 km
- Dificultade: moi baixa
- Percorrido: Casa do concello-Guimarães-A Lagoa-Santo André de Chamoso-Vilapene-Santo André de Chamoso-Sendín-O Recuio-Ferreiros-Casa do concello.

TARDE:

Relatorios (no centro sociocultural do Corgo):

17:30 h "As casas grandes do Corgo", a cargo de **Mario Outeiro Iglesias**.

18:00 h "**A Casa Grande de Quintela: presentación do libro**", a cargo de **Isaac Rielo Carballo** e **Xosé Manuel Carballo Ferreiro**.

18:45 h "O Pazo do Corgo", entrevista a **Jesús Abuín Arias**.

19:30 h "Actuación de música e bailes galegos", a cargo da **A. C. Legua Dereita do Corgo**.

DOMINGO, DÍA 6 DE SETEMBRO DE 2009

MAÑÁ:

Ruta da Casa Grande de Quintela (circular):

- Saída: Igrexa de S. Pedro de Farnadeiros ás 10:30 h
- Chegada (aproximada): Igrexa de S. Pedro de Farnadeiros ás 13:45 h
- Lonxitude: 12,5 km
- Dificultade: baixa-media
- Percorrido: Igrexa de S. Pedro-Coeses-Santalla de Quinte-Paseo do río Miño-Chamoso-Pousada-Vilanova-Quintela-Fompedriña-Outeiro-Vilar-Pacio-Pelamio-Fornos-Igrexa de S. Pedro.

A maiores da promoción turística que supuxeron en si as IV Xornadas, editouse unha **guía** (1000 exemplares) sobre as dúas rutas de senderismo a desenvolver (a do Pazo do Corgo e a da Casa Grande de Quintela) e unha introdución á temática, promovida tamén pola A.C. Arumes do Corgo e escrita por Mario Outeiro Iglesias.

Repartiuse entre os asistentes ás xornadas, no propio concello, no colexio, nos concellos limítrofes, nos museos e nas oficinas de información e turismo da comarca.

As Xornadas sobre patrimonio do Corgo, pese a levar xa 4 edicións, seguen a ser pioneiras no ámbito do patrimonio na provincia de Lugo, combinando rutas de sendeirismo, con actividades de lecer e relatorios formativos.

IV XORNADAS SOBRE PATRIMONIO: AS CASAS GRANDES DO CORGO
5 e 6 de setembro 2009

SÁBADO, DÍA 5 DE SETEMBRO DE 2009

MAÑÁ:

- 10:30 h. Saída do Pazo do Corgo (10:30 h).
- 11:30 h. Saída do Pazo do Corgo (11:30 h).
- 12:30 h. Saída do Pazo do Corgo (12:30 h).
- 13:45 h. Saída do Pazo do Corgo (13:45 h).
- 14:30 h. Saída do Pazo do Corgo (14:30 h).
- 15:30 h. Saída do Pazo do Corgo (15:30 h).
- 16:30 h. Saída do Pazo do Corgo (16:30 h).
- 17:30 h. Saída do Pazo do Corgo (17:30 h).
- 18:30 h. Saída do Pazo do Corgo (18:30 h).
- 19:30 h. Saída do Pazo do Corgo (19:30 h).

TARDE:

- 17:30 h. Saída do Pazo do Corgo (17:30 h).
- 18:00 h. Saída do Pazo do Corgo (18:00 h).
- 18:45 h. Saída do Pazo do Corgo (18:45 h).
- 19:30 h. Saída do Pazo do Corgo (19:30 h).

DOMINGO, DÍA 6 DE SETEMBRO DE 2009

MAÑÁ:

- 10:30 h. Saída do Pazo do Corgo (10:30 h).
- 11:30 h. Saída do Pazo do Corgo (11:30 h).
- 12:30 h. Saída do Pazo do Corgo (12:30 h).
- 13:45 h. Saída do Pazo do Corgo (13:45 h).
- 14:30 h. Saída do Pazo do Corgo (14:30 h).
- 15:30 h. Saída do Pazo do Corgo (15:30 h).
- 16:30 h. Saída do Pazo do Corgo (16:30 h).
- 17:30 h. Saída do Pazo do Corgo (17:30 h).
- 18:30 h. Saída do Pazo do Corgo (18:30 h).
- 19:30 h. Saída do Pazo do Corgo (19:30 h).

Organiza: **ARUCE**

Colabora: **DEPUTACIÓN DE LUGO** **Cultura**

HOMENAXE AOS PROFESORES REPRESALIADOS POLO FRANQUISMO E PRESENTACIÓN DO LIBRO "EL MAESTRO DE ZAÍN" DE DOLORES SEIJAS SOTO

O sábado, 19 de decembro, a Asociación ARUMES DO CORGO presentou ás 19:00 h no Centro Sociocultural do Corgo o libro de **Mª Dolores Seijas Soto "EL MAESTRO DE ZAÍN"**. A presentación estivo precedida por unha conferencia sobre **O DEREITO DOS CIDADÁNS Á EDUCACIÓN AO LONGO DA HISTORIA** a cargo de **Xurxo Rodríguez Lozano** (Presidente da Asociación ARUMES DO CORGO e profesor de Lingua castelá e Lingua galega no CPI RAMÓN PIÑEIRO, de Láncara).

Con este acto, a Asociación quixo homenaxear aos mestres galegos represaliados polo franquismo, homes e mulleres que creron nunha renovación da educación para transformar a sociedade, representados na figura de Luis Soto Menor, protagonista do libro.

O conferenciante comezou cun breve resumo da concepción da educación anterior ao século XVIII para centrarse nos logros conseguidos neste século polas ideas da Ilustración e da Revolución Francesa (A educación como servizo público e os modelos liberal e xacobino).

Abordou despois a lexislación educativa a partir da Constitución de 1812, centrándose na Lei Moyano de 1857 e o intervencionismo eclesiástico na educación determinado polo Concordato de 1851.

Incidu tamén no movemento pedagóxico inspirado pola ESCOLA NOVA e A INSTITUCIÓN LIBRE DE ENSEÑANZA, destacando as figuras de Giner de los Ríos e Concepción Arenal, e establecendo unha comparación entre os principios que marcaban a Escola tradicional e os cambios aportados pola Escola Nova.

Pasou de seguido a analizar a situación do ensino a principios do século XX (Escolas da Igrexa, escolas do Estado, escolas de ferrado, fundacións de emigrantes e sociedades de instrución pública).

A continuación centrouse no modelo de Educación da República (1931), sinalando os logros conseguidos nesta época.

Recalcou que foi unha República de intelectuais na que conviviron persoas de diferentes xeracións (Ortega, Azaña, Machado, Lorca...) que consideraron a educación como unha cuestión de Estado e que imprimiron un cambio radical de métodos no ensino e na formación dos mestres (verdadeiros artífices do cambio).

Sintetizou os principios deste modelo educativo que propugnaba Lorenzo Luzuriaga: Escola única, activa, pública e laica.

Neste contexto educativo republicano sitou a figura de LUIS SOTO MENOR, intelectual e profesional da educación que chegou a Lugo en 1914 como Inspector Xefe de E. Primaria. Frecuentou a tertulia do Méndez Núñez e foi articulista de xornais e revistas pedagóxicas, onde asinaba como "El maestro de Zaín", seudónimo que motivou o título do libro da súa neta Mª Dolores.

Como Inspector organizou en Lugo varios Congresos pedagóxicos, con asistencia do propio Lorenzo Luzuriaga a un deles; organizou as Colonias Escolares, creou numerosas escolas na provincia e participou nas Misións Pedagóxicas da República.

Era de afiliación política radical socialista, foi candidato a Deputado no ano 1933 e participou na redacción do Estatuto de Autonomía de Galiza.

O 31 de agosto de 1936 foi cesado fulminantemente do seu cargo. Pasou polo cárcere e sufriu penurias económicas que o

obrigaron a desfacerse de moitas propiedades.

Morreu en 1964 (uns meses antes foi restituído no seu cargo). A súa foi unha vida dura, separado do seu traballo e marcado socialmente durante moitos anos. Pero foi un home fiel ás súas ideas, ás que non renunciou nunca.

O Presidente de Arumes rematou a conferencia destacando os aspectos máis duros da represión franquista contra os mestres (encarcerados, exiliados, depurados, fusilados como Arximiro Rico, condenados ao exilio interior...) e facendo referencia ao famoso debuxo de Castelao "A derradeira lección do mestre".

Despois de comentar os aspectos máis significativos da escola da ditadura franquista, pasoulle a palabra a Mª Dolores Seijas Soto, quen explicou as razóns que a levaron a escribir o libro, que resumiu na terrible inxustiza cometida co seu avó ao facerlle vivir unha vida apartada da súa profesión e a condena social á que se viu sometido. Tamén explicou que polo libro pasan moitas anécdotas e personaxes lucenses da época.

Para finalizar, asinou exemplares do seu libro para os asistentes ao acto.

III CERTAME LITERARIO "TERRAS DE CHAMOSO"

Por terceiro ano consecutivo a Asociación Cultural Arumes do Corgo, coa colaboración da Vicepresidencia Primeira da Deputación de Lugo, quixo premiar a todos os/as autores que expresan no papel os seus sentimentos, empregando como ferramenta a lingua do país. Unha iniciativa pioneira no Corgo e nos concellos da contorna que debido á alta participación, á calidade dos traballos e á valía do xurado estase a converter nun certame literario recoñecido a nivel galego.

As bases do certame foron as seguintes:

1. Temática e idioma: A organización do certame non quere limitar a imaxinación dos autores. A única norma é que a obra se redacte en LINGUA GALEGA.
2. Categorias:
  - ❖ CATEGORÍA INFANTIL (dos 10 aos 14 anos).
  - ❖ CATEGORÍA XUVENIL (dos 14 aos 18 anos).
  - ❖ CATEGORÍA ADULTOS (maiores de 18 anos).
3. Modalidades:
  - ❖ POESÍA (de 30 a 60 versos)
  - ❖ RELATO CURTO (de 3 a 6 folios escritos a dobre espazo).

NOTA: A categoría infantil non ten límite de espazo inferior, pero si superior.
4. Presentación: cada participante poderá presentar varios traballos (non premiados noutros certames literarios). Entregaranse mecanografados (non é necesario na categoría infantil) indicando a categoría, modalidade, título e pseudónimo e achegando nun sobre pechado a información persoal: nome, apelidos, data de nacemento, enderezo e teléfono de contacto. Remitiránse ao seguinte enderezo: A. C. Arumes do Corgo. Antigas escolas do Corgo s/n, 27.163 O Corgo (Lugo).
5. Prazo: o prazo de entrega rematará o día 27 de novembro de 2009.
6. Premios: para cadansúa CATEGORÍA establécense 1º e 2º premio de poesía, e tamén 1º e 2º premio de relato. Cada premio consiste nunha figuriña de cerámica do país, un lote de libros e o correspondente diploma.

7. Xurado: estará composto por membros da Xunta Directiva da Asociación e por profesionais de recoñecido prestixio do mundo das letras.
8. Entrega de premios: a cerimonia de entrega de premios realizarase o sábado, día 26 de decembro de 2009 no centro sociocultural do concello do Corgo acompañada de actuacións e de varias sorpresas.
9. Non premiados: Os traballos non premiados e as súas correspondentes plicas serán destruídas no prazo dun mes despois do fallo, se os/as autores/as non o solicitan.
10. Outros: A presentación ao premio supón a conformidade coas presentes bases por parte dos/as concursantes. A Asociación Cultural Arumes resérvase todos os dereitos de publicación das obras premiadas (en papel, CD ou mediante internet).

Abril Lamela, de Pedrafita, en relato, cun accésit para Noelia Gude, de O Corgo. Na categoría xuvenil, en poesía, quedaron desertos os dous premios, e en relato, o primeiro, outorgándolle o xurado o segundo a Marina Pérez, de Castroverde. Na categoría de adultos, en poesía, o primeiro premio foi para Xosé Daniel Costas, de Moaña; o segundo, para Montserrat Doucet, de Aranjuez, e dous accésit para Orlando Viveiro, de Outeiro de Rei, e Luz Airado, de Vilalba. En relato premiaron a Lois Pérez, de Lugo, e Tito Pérez, da Coruña.

Por último dicir, que xa estamos a traballar no IV Certame Literario "Terras de Chamoso", que se celebrará no nadal de 2010.

Como xa se anunciaba nas Bases do concurso, a entrega de premios celebrouse, o sábado, 26 de decembro, ás 21:00 h, no Centro Sociocultural do Corgo. Unha ducia de premios, nas especialidades de poesía e relato, foron repartidos nas categorías infantil, xuvenil e adultos. Ademais da entrega dos galardóns para os premiados (lote de libros, un diploma acreditativo e unha peza de cerámica), os asistentes ao acto puideron gozar coa actuación do grupo de música e baile tradicional **Legua Dereita** do Corgo, un **recital** das poesías gañadoras e como remate do evento, un espectáculo de contacontos a cargo de **Santi Prego**.

Os gañadores deste III Certame "Terras de Chamoso", foron os/as que seguen:

En infantil gañaron Lucía Méndez, de Sarria, e Rocío González, de Castroverde, en poesía, e Cristina Pernas, de O Corgo, e